

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС АНСАМБЛЮ»**

“Хорове диригування”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Клас ансамблю» займає важливе місце у професійній підготовці хормейстерів. Дисципліна спрямована на формування у здобувачів професійних навичок ансамблевого музикування, розвитку слухової взаємодії, тембрових та інтонаційних якостей, необхідних для колективного музикування, колективної відповідальності та художньо-виразного виконання творів у малих складах. Для успішного оволодіння даним курсом, передбачається інтеграція знань здобувачів з таких дисциплін як: «Хоровий клас», «Фах», «Вокал», «Музичний аналіз творів», «Історія музики», «Читка з листа».

КОМПЕТЕНТНОСТІ

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

Спеціальні компетентності (СК)

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 5, Курси III — IV, Семестри V — VIII, загальний обсяг — 150 годин, з них практичних — 71 годин, самостійних — 79 години. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 4, Курси II — III, Семестри III — VI, загальний обсяг — 120 годин, з них практичних — 71 години, самостійних — 49 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Клас ансамблю» є професійна підготовка фахівців, які повинні оволодіти практичними знаннями та навичками у галузі вокально-ансамблевого виконавства. Ознайомлення здобувачів з різними творами для вокальних ансамблів, естетичне виховання майбутніх керівників вокальних ансамблів. В курсі дисципліни «Клас ансамблю» протягом навчання у здобувачів освіти розвиваються творчі здібності, навички ансамблевого співу, читання з листа. Саме дисципліна «Клас ансамблю» сприяє вихованню музиканта-професіонала з широким музично-культурним кругозором, а ознайомлення з кращими творами світової музичної класики формує тим самим у здобувачів освіти художні і музичні смаки.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Нормативна навчальна дисципліна «Клас ансамблю» є складовою частиною циклу професійної та практичної підготовки фахівців. Дана навчальна дисципліна інтегрується з низкою інших навчальних курсів («Фах», «Хоровий клас», «Читка з листа», «Фортепіано», «Вокал», «Курс підготовки сучасного педагога», «Аналіз музичних творів», тощо). Курс забезпечує подальший розвиток виконавських компетентностей, формує ансамблеві навички та практичний досвід колективного музикування.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Клас ансамблю» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти. Вивчення курсу «Клас ансамблю» дозволяє здобувачу-хормейстеру проявити себе у малому колективному складі. Склади ансамблів: дуети, тріо, квартети, квінтети. Ансамблева робота може будуватись у різних формах ансамблевого складу. Здобувачі можуть виступи як у ролі вокалістів так і у ролі концертмейстера (на фортепіано або іншому музичному інструменті). Здобувачі-хормейстери мають гарні здібності оволодіння інструментом, тому, цікавою складовою

ансамблевого тандему може бути сольне вокальне, виконання під акомпанемент фортепіано (у виконанні студента).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

Словесні (бесіда, розповідь, пояснення); наочні (демонстрування фрагментів твору викладачем, гра на інструменті, прослуховування аудіозапису); практичні, аналітичні, бінарні.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ:

«Основи ансамблевого співу»

- Тема 1. Роль ансамблевого співу у вихованні хормейстерів
- Тема 2. Особливості роботи у класі з ансамблем.
- Тема 3. Типи та види ансамблю.
- Тема 4. Вокальні навички (Дихання, звукоутворення, дикція)
- Тема 5. Робота над стрієм в ансамблевій роботі
- Тема 6. Робота над диханням в ансамблевому виконанні.
- Тема 7. Підготовка до концертного виступу вокального ансамблю

«Репертуарна політика у класі з ансамблем»

- Тема 1. Репертуарна політика в класі ансамблю
- Тема 2. Вокально-технічні вправи у класі з ансамблем
- Тема 3. Робота над творами жанру народних пісень
- Тема 4. Опрацювання творів сучасних композиторів.
- Тема 5. Робота над творами композиторів-класиків.
- Тема 6. Знайомство з творами зарубіжних авторів.
- Тема 7. Оволодіння співу а Capella у класі з ансамблем.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю. Контроль навчального процесу пропонується проводитися у вигляді: перевірки завдань, оцінки висловлювань, бесіди-аналізу, виконанні творчих завдань, екзамену.

Діагностика та перевірка знань майбутніх фахівців здійснюється на основі результатів проведення поточного контролю (на заняттях та контрольних заходах) протягом всього курсу навчання і має за мету перевірку практичного

засвоєння здобувачами ансамблевих навичок та виховання у них постійного прагнення до самовдосконалення.

Поточний контроль - визначення успішності навчання здобувачів з метою планування наступних етапів навчального процесу та перевірка виконаного завдання з класу ансамблю на кожному занятті.

Семестровий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється в терміни, встановлені навчальним планом. При оцінюванні здобувача враховується комплекс вимог: систематичне відвідування занять, самостійна підготовка до уроків, активна робота на заняттях, вміння старанно, творчо та артистично проявляти себе в ансамблевій роботі. Всі контрольні заходи з дисципліни “Клас ансамблю” проходять у форматі концерту. Концертні виступи є важливою складовою навчального процесу, оскільки вони поєднують практичну підготовку здобувачів із їхньою творчою реалізацією на сцені. Участь у концертах сприяє розвитку виконавської майстерності, сценічної культури, артистизму та вмінню працювати з публікою. Виступи у концертній формі дозволяють здобувачам застосовувати набуті знання та навички у реальних умовах, перевірити рівень ансамблевої злагодженості, інтонаційної точності, єдності тембрового звучання та художньої виразності. Такі заходи є підсумковим етапом роботи над формою творчого звіту й важливим елементом професійної підготовки майбутнього хормейстера.

Важливою частиною підготовки здобувача занять є самостійна робота. Вона включає в себе різні форми підготовки: аналіз твору, вміння транспонувати його (за потребою), аранжування (за потребою), ознайомлення з твором на інструменті з виявленням вокально-ансамблевих складнощів, прослуховування твору у різних інтерпретаціях, вивчення партій.

Підсумковий контроль: проводиться з метою визначення результатів навчання та здійснюється у формі екзамену у VIII семестрі (на основі базової середньої освіти) та у VI семестрі (на основі повної загальної середньої освіти).

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Регулярна присутність на всіх заняттях.

- Активна участь кожного здобувача у репетиційному процесі та виконанні ансамблевих завдань.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Відповідальне ставлення до спільного результату роботи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль: теорія і практика навчальний посібник. Луцьк:Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 170 с. [in Ukrainian]
2. Кириленко Я. Вокально-ансамблеве та диригентське мистецтво: інноваційні підходи до підготовки фахівців. Lima, Peru – Kyiv, Ukraine: NGO «International Educators and Scientists Foundation» IESF 2023. С. 317 [in Ukrainian/in English]
3. Кирейко В. Д. Десять українських народних пісень з Полтавщини ор.26. [Ноти] : для голосу і фортепіано : навчально-методичний посібник для студентів мистецьких закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації / Віталій Кирейко ; упорядники І.В. Шестеренко та В.А. Цюпак Карабулут ; ред. нотного тексту І.В. Шестеренко.- Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2024. 56 с. [in Ukrainian]
4. «Маленька українка» Валентини Мартинюк — від солоспіву до відео кліпу // Брондзя (Мартинюк) В. М., Овчарова С. В., Роюк Н. В. «Музикознавча думка Дніпропетровщини». Вип. 22 (1, 2022) Дніпро, 2022. [in Ukrainian]
5. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», Третя частина. — Львів: Галицький друкар, 2021. 263 с. [in Ukrainian]

6. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», Четверта частина. – Львів: Галицький друкар, 2022. 296 с. [in Ukrainian]
7. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», П'ята частина. – Львів: Галицький друкар, 2023. 294 с. [in Ukrainian]
8. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», Друга частина. – Львів: Галицький друкар, 2020. 183 с. [in Ukrainian]
9. Мережко Ю.В., Шепеленко Г.Б. Вокальні твори українських композиторів кінця ХІХ – початку ХХІ століття: навч.-метод. посіб. для студентів ВЗО / Ю.В. Мережко, Г.Б. Шепеленко; Київ: Інтерсервіс, 2020. 180 с. [in Ukrainian]
10. Протопопова О. «Хори». Видавництво «Мелосвіт», 2021. 27 с.
11. Світлайло С. «Підготовка викладачів музичного мистецтва у класі вокального ансамблю». Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2021. № 3. С. 180 -184. [in Ukrainian]
12. Сточанська М. П., Чернецька Н. Г. Аранжування для вокального ансамблю у супроводі бандур [Ноти]: методичні рекомендації / Мирослава Петрівна Сточанська, Наталія Григорівна Чернецька. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 36 с. [in Ukrainian]

Додаткова:

1. Академічне хорове мистецтво України (історія, теорія, практика, освіта): колективна монографія/ [ред.- упоряд. О. М. Лігус]. – Київ: Видавництво Ліра- К, 2017. 220 с.
2. Гобдич М. М., Дондико О. І., Виноградча Д. В. Фах. Фах (диригування). Фах (диригування/спів): метод.вказівки з виконання практичних занять/ М. М. Гобдич, О. І. Дондик, Д. В. Виноградча; [ред.-упоряд. О. І. Дондик]. – Київ: Видавництво Ліра – К, 2017. 64 с.
3. Горбатенко Г. Хорові твори сучасних українських композиторів Київської школи. Київ: Державне спеціалізоване видавництво «Музична Україна», 2016. 184 с.

4. Грушецька О., Черниш Я., Громченко Н. Сучасна українська хорова література. Навчальний посібник. Дніпро ЛІРА, 2018. 77 с.
5. Крохмаль В. Твори для мішаного хору. Дніпро, 2004. 6 с.
6. Степаненко М. Вибрані хорові твори для мішаного хору a cappella. Київ : видавництво Гроно, 2015. 32 с.
7. Семенюк В.О. Хоровая фактура. Проблемы исполнительства. М.: ООО Издательство «Композитор», 2008. 328 с.
8. Серганюк Л. І. Методика аналізу хорових творів / Л. І. Серганюк /Навчально – методичний посібник / Івано –Франківськ, 2012. 440 с.
9. Степаненко М. Вибрані хорові твори для мішаного хору a cappella Ю. Київ, 2015. 32 с.
10. Яковчук О. Обробки українських народних пісень для жіночого голосу. Київ: Спринт-центр, 2019. 59 с.
11. Яструб О. Духовні хорові твори українських композиторів першої третини ХХ століття: жанрово-стильові та виконавські принципи // Мистецтво та культура: теорія і практика. Вип. 3., 2024. С.58–63.
12. Щербій С. О. Розвиток хорового мислення у студентів за допомогою навчальної дисципліни «Хорова література» // Actual Problems of Learning and Teaching Methods: зб. наук. пр. Відень, Австрія, 2022. С.46–50.

Інформаційні ресурси:

1. Дніпровська обласна універсальна бібліотека URL: <https://www.libr.dp.ua/>.
2. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Електронна бібліотека «Культура України» URL: <https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39>
4. Classical Net URL: <http://www.classical.net>
5. Classical Sheet Music Downloads URL: <https://www.virtualsheetmusic.com/>
6. Р. Шуман ораторія «Рай та Пері» (фрагменти). URL: https://youtu.be/e_pTZq-seQY
7. George Crumb: Star-Child (1977). URL: <https://youtu.be/UY2GRsBrdxI>

8. Жанри хорової музики: пісня, обробка, мініатюра, кантата, ораторія + завдання. Музична література. URL: https://youtu.be/xtZnLtp_frc
9. Марта Кузій. Опера або чому це квінтесенція музики. Емоція: трагедія. URL: <https://youtu.be/XWBV2BQOpjs>
10. «Прекрасна епоха опери. Чи ні?» Барокова опера XVII-XVIII ст. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pfHa4ypOLhc&t=15s><http://www.fainer.com.ua/noti.htm>